

Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om förarprov, gemensamma bestämmelser;

TSFS 2011:9

Utkom från trycket
den 28 februari 2011

beslutade den 16 februari 2011.

Transportstyrelsen föreskriver¹ följande med stöd av 8 kap. 5 och 6 §§ körkortsförordningen (1998:980), 7 kap. 2 § militärtrafikförordningen (2009:212) och 7 § förordningen (2010:1578) om provavgifter för körkort och yrkesmässig trafik, m.m. och beslutar följande allmänna råd.

VÄGTRAFIK

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Dessa föreskrifter omfattar bestämmelser om förarprov för körkort som avläggs vid Trafikverket, Försvarsmakten, gymnasieskola eller kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå.

Föreskrifterna omfattar även bestämmelser om körprov som avläggs vid Trafikverket för upphävande av villkor med begränsning till automatväxlade fordon för sökanden som redan har ett körkort med sådan begränsning utan något medicinskt skäl.

2 § Kunskapsprov och körprov (förarprov) för behörighet B ska bokas samtidigt och genomföras nära varandra i tid. Förarprovet ska påbörjas med kunskapsprovet.

Sökanden ska oavsett resultatet på kunskapsprovet avlägga körprov innan nytt kunskapsprov får avläggas, om inte mer än ett år har gått sedan kunskapsprovet genomfördes. Om körprov inte har avlagts, och mer än ett år har gått från den dag då kunskapsprovet genomfördes, krävs ett nytt förarprov som påbörjas med kunskapsprov enligt första stycket.

3 § Körprov för annan behörighet än B får avläggas vid Trafikverket eller Försvarsmakten endast av den som har avlagt godkänt kunskapsprov för den behörighet som körprovet avser.

4 § Förarprov för behörighet C eller D får avläggas endast av den som har behörighet B.

¹ Jfr rådets direktiv 91/439/EEG av den 29 juli 1991 om körkort, (EGT L 237, 24.8.1991, s.1, Celex 31991L0439), senast ändrat genom kommissionens direktiv 2009/112/EG (EUT L 223, 26.8.2009, s. 26, Celex 32009L0112).

5 § Förrarprov för behörighet E får avläggas endast av den som har den behörighet som krävs för dragfordonet.

6 § Vad som sägs i 4 och 5 §§ gäller inte om sökanden före provet innehaft körkort med den behörighet som provet avser.

7 § Ett villkor med begränsning till automatväxlat fordon upphör att gälla om sökanden avlägger ett godkänt förrarprov för ny behörighet enligt andra och tredje stycket eller ett godkänt körprov för upphävande av sådan begränsning. Provet ska avläggas på ett manuellt växlat fordon av det slag som villkoret avser.

Vid godkänt prov för behörighet A upphör villkoret att gälla för samtliga slag av motorcyklar.

Vid godkänt prov för behörighet C, D eller E upphör villkoret att gälla för samtliga slag av bilar.

8 § Avgifter för prov vid Trafikverket ska tas ut enligt förordningen (2010:1578) om provavgifter för körkort och yrkesmässig trafik, m.m. Avgifterna ska betalas till ett konto som Trafikverket bestämmer.

Avgifterna för provet ska betalas även om provet inte har avlagts på grund av att

1. det har funnits hinder för prov enligt 3 kap. 12 § eller 4 kap. 7 §, eller
2. provtiden har avbeställts senare än 24 timmar före provtiden.

Detta gäller dock inte om sökanden kan visa att han eller hon har uteblivit från provet på grund av sjukdom eller annan liknande omständighet.

9 § Om sökanden tidigare har påförts en provavgift som avser körkort, taxiförrarlegitimation, yrkeskompetensbevis eller yrkeskunnande får ett nytt prov vid Trafikverket avläggas först när den har betalats.

2 kap. Identitetsprövning i samband med förrarprov

1 § Förrarprov för körkort får endast avläggas om sökandens identitet har fastställts. Sökanden ska visa upp en godtagbar identitetshandling som ska vara giltig.

Vad som sagts i första stycket gäller både vid kunskapsprov och vid körprov.

2 § Godtagbara identitetshandlingar enligt 1 § är:

1. SIS-märkt företagskort, tjänstekort eller identitetskort,
2. svenskt tjänstekort utfärdat av statlig myndighet,
3. svenskt nationellt identitetskort,
4. identitetskort utfärdat av Skatteverket,
5. svenskt körkort,
6. svenskt EU-pass,
7. övriga EU-pass utfärdade från och med den 1 september 2006, och

8. pass utfärdat av Island, Liechtenstein, Norge eller Schweiz från och med den 1 september 2006.

3 § I dessa föreskrifter används följande definitioner.

övriga EU-pass utfärdade från och med den 1 september 2006 pass som uppfyller kraven i rådets förordning (EG) nr 2252/2004 av den 13 december 2004 om standarder för säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken i pass och resehandlingar som utfärdas inom medlemsstaterna²

SIS-märkt företagskort, tjänstekort eller identitetskort kort som har utfärdats enligt svensk standard SS 61 43 14 och särskilda bestämmelser för certifiering av överensstämmelse med standard SBC 151-U

4 § Identitetshandlingar som bär sådana spår av radering, förändring eller annan åverkan att identiteten inte går att fastställa med säkerhet godtas inte. Detsamma gäller om fotografiet inte är välliknande.

5 § Om sökanden är väl känd till namn och utseende av den som ska förätta provet eller av någon annan närvarande befattningshavare hos provanordnaren, krävs det ingen ytterligare identitetsprövning.

6 § Undantag från kravet att visa upp en godtagbar identitetshandling kan även medges efter särskild ansökan. Ansökan ska göras på en fastställd blankett och ges in till Trafikverket, Försvarmakten, gymnasieskola eller kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå.

Om ett sådant undantag medges ska medgivandet tas med till provtillfället. Identiteten ska fastställas genom att en förälder, annan vårdnadshavare, make, maka eller sambo skriftligen försäkrar att lämnade uppgifter om sökandens identitet är riktiga. Den som lämnar en försäkran ska vara närvarande vid identitetsprövningen och kunna styrka sin egen identitet genom en sådan identitetshandling som anges i 2 §.

3 kap. Kunskapsprov vid Trafikverket

1 § Kunskapsprovet ska vara anpassat till den sökta behörigheten och i övrigt vara utformat på ett sådant sätt att det går att kontrollera de kunskaper som sägs i 3 kap. 12 § körkortsförordningen (1998:980) och i Transportstyrelsens föreskrifter om förarprov för respektive behörighet.

2 § Tiden för provet ska vara högst 50 minuter för behörighet AM, A1, A och B samt högst 40 minuter för övriga behörigheter.

² EUT L 385, 29.12.2004, s. 1 (Celex 32004R2252).

Anpassat muntligt kunskapsprov vid Trafikverket

3 § Ett kunskapsprov ska vara anpassat och genomföras muntligt i följande fall.

1. För sökanden som styrker påtagliga läs- och skrivsvårigheter: Provet kan beviljas för samtliga behörigheter. Om sökanden inte behärskar det svenska språket och provet avser behörighet AM, A1, A, B eller BE ska Trafikverket anlita tolk, om det behövs.

2. För sökanden som är allvarligt hörsel- eller talskadad: Provet kan beviljas för samtliga behörigheter med undantag för behörighet D och DE. Trafikverket ska anlita teckenspråkstolk, om det behövs.

Om tolk inte kan anlitas på den ort där sökanden avser att avlägga provet, ska provet ske på en ort där det finns tolk.

4 § Tiden för ett anpassat muntligt kunskapsprov ska vara högst 90 minuter.

5 § Ansökan om att få avlägga ett anpassat muntligt kunskapsprov ska göras hos Trafikverket före bokningen av provet på en blankett som Trafikverket har fastställt.

Kunskapsprov med tolk vid Trafikverket

6 § För sökanden som inte behärskar det svenska språket och där provet inte finns översatt till ett språk som sökanden behärskar, ska Trafikverket anlita tolk, om det behövs. Ett sådant prov kan beviljas för behörighet AM, A1, A, B eller BE. Vid ett sådant prov ska ett ordinarie kunskapsprov användas och läsas upp av förarprövaren.

Om tolk inte kan anlitas på den ort där sökanden avser att avlägga provet, ska provet ske på en ort där det finns tolk.

7 § Tiden för ett kunskapsprov med tolk ska vara högst 90 minuter.

8 § Ansökan om att få avlägga ett kunskapsprov med tolk ska göras hos Trafikverket före bokningen av provet på en blankett som Trafikverket har fastställt.

Kunskapsprov med förlängd provtid vid Trafikverket

9 § Förlängd provtid kan medges om det finns särskilda skäl.

10 § Tiden för samtliga kunskapsprov kan förlängas med 50 procent av provtiden, dock inte för sådant prov som har beviljats enligt 3 och 6 §§.

11 § Ansökan om att få förlängd provtid ska göras hos Trafikverket före bokningen av provet på en blankett som Trafikverket har fastställt.

Hinder för kunskapsprov vid Trafikverket

12 § Följande omständigheter utgör hinder för kunskapsprov.

1. Sökanden infinner sig inte på meddelad tid för provet.
2. Sökandens identitet kan inte fastställas enligt 2 kap.
3. Sökanden kan vid provtillfället för behörighet AM inte genom intyg styrka permanent bosättning i Sverige eller studier här i minst sex månader. Intyget får vid provtillfället inte vara äldre än tre månader. Formulär för intyg tillhandahålls av Transportstyrelsen. Något intyg behövs dock inte om sökanden är folkbokförd i Sverige sedan minst 185 dagar.
4. Sökanden kan vid provtillfället för behörighet AM eller B inte intyga att han eller hon inte innehar körkort som har utfärdats i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).
5. Sökanden har inte lämnat en ansökan om utfärdande av körkort enligt Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2009:70) om ansökan om utfärdande och förnyelse av körkort genom elektronisk överföring.
6. Sökanden bör på grund av någon annan omständighet inte genomgå provet.

Allmänna råd

Handling som sökanden åberopar för att styrka permanent bosättning eller studier bör vara skriven på svenska språket.

Exempel på omständighet som innebär att sökanden inte bör genomgå prov är att sökanden gör sig skyldig till våld eller hot om våld mot förarprövaren eller annan befattningshavare vid Trafikverket, använder otillåtna hjälpmedel vid kunskapsprovet eller uppträder bråkigt eller störande vid provet så att det inte kan genomföras på föreskrivet sätt.

13 § Om det finns något hinder för prov ska sökanden meddelas detta genom ett skriftligt beslut.

Bedömning av kunskapsprov vid Trafikverket

14 § Kunskapsprovet består av 65 frågor för behörighet AM, A1, A och B. För godkänt resultat på provet krävs att den sökande uppnår minst 52 rätta svar.

Kunskapsprovet består av 55 frågor för behörighet BE, C, CE, D och DE. För godkänt resultat på provet krävs att den sökande uppnår minst 44 rätta svar.

Därutöver finns i provet 5 frågor för utvärdering (testfrågor). Svaren på testfrågorna ska inte räknas in i resultatet.

15 § Frågorna i kunskapsprovet fördelas på fem områden:

1. fordonskännedom/manövrering,
2. miljö,
3. trafiksäkerhet,

4. trafikregler, och
5. personliga förutsättningar.

4 kap. Körprov

1 § Körprovet ska vara anpassat till den sökta behörigheten och i övrigt vara utformat på ett sådant sätt att det går att kontrollera de kunskaper och den förmåga som sägs i Transportstyrelsens föreskrifter om förarprov för respektive behörighet.

2 § Det fordon som används vid provet ska vara tillförlitligt från säkerhetssynpunkt och i övrigt lämpligt för trafik.

3 § Fordon för vilket körförbud gäller, utryckningsfordon, begravningsbil, fordon som inte är registrerat i Sverige eller fordon lastat med djur eller farligt gods, får inte användas vid provet.

4 § Kopplingsintyg som ska medföras vid färd enligt 20 kap. 34 § första stycket 2 i Vägverkets föreskrifter (VVFS 2003:22) om bilar och släpvagnar som dras av bilar, ska finnas tillgängligt vid provet.

Vid körprov för annan behörighet än B ska senast utfärdat registreringsbevis för de fordon som används finnas tillgängligt.

5 § Förarprövaren kan besluta att körprovet inte kan genomföras på grund av rådande väderleks- eller väglagsförhållande. Den sökande ska då upplysas om sin rätt att avlägga provet vid ett annat tillfälle utan att betala ny avgift.

6 § Körprovet ska avbrytas och körningen underkännas om den sökande utför körprovet på ett sätt som gör att det finns anledning att anta att han eller hon kommer att utgöra en fara för sig själv eller andra trafikanter.

Hinder för körprov vid Trafikverket och Försvarsmakten

7 § Följande omständigheter utgör hinder för körprov.

1. Sökanden infinner sig inte på meddelad tid för provet.
2. Sökandens identitet kan inte fastställas enligt 2 kap.
3. Sökanden kan vid provtillfället inte genom intyg styrka permanent bosättning i Sverige eller studier här i minst sex månader. Intyget får vid provtillfället inte vara äldre än tre månader. Formulär för intyg tillhandahålls av Transportstyrelsen. Något intyg behövs dock inte om sökanden är folkbokförd i Sverige sedan minst 185 dagar.
4. Sökanden kan vid provtillfället inte intyga att han eller hon inte innehar körkort som har utfärdats i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).
5. Sökanden har inte godkänts i kunskapsprov om körprovet avser annan behörighet än B. Den som före ett körprov innehaft behörighet BE, CE eller

DE och som godkänts i kunskapsprov för sådan behörighet får dock avlägga körprovet för enbart behörigheten B, C respektive D.

6. Sökanden har inte avlagt kunskapsprov under det senaste året om körprovet avser behörighet B.

7. Det fordon som används vid provet uppfyller inte kraven enligt 2 och 3 §§ eller de krav som föreskrivits för den behörighet som provet avser.

8. Handlingar enligt 4 § är inte tillgängliga.

9. Sökanden bör på grund av någon annan omständighet inte genomgå provet.

Allmänna råd

Handling som sökanden åberopar för att styrka permanent bosättning eller studier bör vara skriven på svenska språket.

Exempel på omständighet som innebär att sökanden inte bör genomgå prov är att sökanden gör sig skyldig till våld eller hot om våld mot förarprövaren eller annan befattningshavare vid Trafikverket eller Försvarsmakten eller uppträder bråkigt eller störande vid provet så att det inte kan genomföras på föreskrivet sätt.

8 § Om det finns något hinder för prov ska sökanden meddelas detta genom ett skriftligt beslut.

Bedömning av körprov vid Trafikverket och Försvarsmakten

9 § Momenten i körprovet fördelas på fyra kompetensområden:

1. fordonskänedom/manövrering,
2. miljö/sparsam körning,
3. trafikregler, och
4. trafiksäkerhet/beteende.

10 § Förarprövaren får ställa situationsanpassade frågor som ett underlag för bedömning av uppkomna situationer.

11 § Enstaka brister som vid en helhetsbedömning är av liten betydelse för trafiksäkerheten ska inte leda till underkännande.

12 § Om körprovet sker i nedsatt sikt eller mörker, ska bedömningen särskilt avse sökandens ljusbehandling samt placering av fordonen vid möte och omkörning med hänsyn till begränsningen av sikten.

13 § Om körprovet sker under riskfyllda förhållanden, till exempel halt väglag, ska bedömningen särskilt avse sökandens förmåga att anpassa hastigheten med hänsyn till väglaget.

Körprov vid Trafikverket för upphävande av begränsning till automatväxlade fordon

14 § Vid körprov för upphävande av begränsning till automatväxlade fordon gäller i tillämpliga delar vad som sägs i dessa föreskrifter och allmänna råd beträffande

1. avgifter enligt 1 kap. 8 och 9 §§,
2. identitetsprövning enligt 2 kap. och
3. körprov enligt 4 kap. 1–6 §§ och 7 § med undantag av 5 och 6.

15 § Körprovet ska ske enligt Transportstyrelsens föreskrifter om förarprov för aktuell behörighet med undantag av bestämmelserna om säkerhetskontroll.

För behörighet B gäller inte fordonskraven avseende dubbelkommando för färd bromsen och extra invändig backspegel.

5 kap. Giltighet av godkänt prov vid Trafikverket och Försvarsmakten

1 § Ett godkänt kunskapsprov för annan behörighet än B är giltigt i ett år från dagen för provet.

2 § Ett godkänt kunskapsprov eller körprov för behörighet B är giltigt i två månader från dagen för provet.

3 § Sökande för behörighet BE, C, CE, D eller DE, och som i körprovet endast underkänts i säkerhetskontrollen ska vid nytt körprov endast avlägga prov i denna del. Tillgodoräknande av körprovet får inte göras om mer än ett år har förflutit från dagen för provet.

4 § Ett godkänt förarprov får inte tillgodoräknas om mer än ett år har förflutit från dagen för provet. Tillgodoräknande av ett godkänt prov får inte heller göras efter återkallelse av körkort.

6 kap. Rapportering av förarprov

Rapportering av körprov för körkort vid Trafikverket och Försvarsmakten

1 § När en sökande har avlagt körprov för körkort vid Trafikverket och Försvarsmakten eller avlagt körprov vid Trafikverket för upphävande av villkor med begränsning till automatväxlade fordon ska förarprovaren underrätta Transportstyrelsen. Vid godkänt förarprov beslutar Transportstyrelsen om utfärdande av körkort för sökanden och utfärdar bevis om detta.

Sådan rapportering ska ske genom elektronisk överföring i ett system som har godkänts av Transportstyrelsen och i enlighet med de uppgifter och anvisningar som Transportstyrelsen har bestämt.

Rapportering av godkänt förarprov för körkort vid gymnasieskola eller kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå

2 § När en elev har avlagt godkänt förarprov för körkort vid gymnasieskola eller kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå ska den förarprovare som provet avlagts inför rapportera detta till Transportstyrelsen som beslutar om utfärdande av körkort för eleven och utfärdar bevis om detta.

Sådan rapportering ska ske genom elektronisk överföring i ett system som har godkänts av Transportstyrelsen och i enlighet med de uppgifter och anvisningar som Transportstyrelsen har bestämt.

3 § För att rapportera godkänt förarprov för körkort vid gymnasieskola eller kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå ska följande punkter vara uppfyllda.

1. Elevens identitet är fastställd enligt 2 kap.
2. Eleven har genom intyg styrkt permanent bosättning i Sverige eller studier här i minst sex månader. Formulär för intyg tillhandahålls av Transportstyrelsen. Något intyg behövs dock inte om eleven är folkbokförd i Sverige sedan minst 185 dagar.
3. Eleven har intygat att han eller hon inte innehar körkort som har utfärdats i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).
4. Eleven har genomgått föreskriven riskutbildning för behörighet B.
5. Elevens kunskaper och färdigheter har kontrollerats med provfordon som uppfyller Transportstyrelsens föreskrivna krav för respektive behörighet.
6. Eleven har lämnat en ansökan om utfärdande av körkort enligt Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2009:70) om ansökan om utfärdande och förnyelse av körkort genom elektronisk överföring.
7. För behörighet B ska eleven ha slutfört de delar i gymnasieutbildningen som krävs för denna behörighet. Utbildningen omfattar endast elever som är antagna vid fordons- och transportprogrammet, inriktning transport, inom gymnasieskolan och utbildningens innehåll ska ha fastställts enligt föreskrifter som varit föremål för samråd mellan Statens skolverk och Transportstyrelsen.
8. För behörighet C och CE ska eleven ha slutfört utbildningen på fordons- och transportprogrammet, inriktning transport, inom gymnasieskolan och ha gymnasieexamen eller ha slutfört utbildningen inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. I det senare fallet ska utbildningen innehålla kurser i enlighet med Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2000:142) om förarutbildning i gymnasieskola, fristående gymnasieskola och inom gymnasial vuxenutbildning eller (SKOLFS 2009:33) om utbildning till yrkesförare för persontransporter med buss inom gymnasial vuxenutbildning i komvux.
9. Elevens utbildning och dess innehåll har dokumenterats.

10. Eleven har undervisats av förarprovaren i såväl teoretiska som praktiska moment för aktuell behörighet.

Allmänna råd

Handling som eleven åberopar för att styrka permanent bosättning eller studier bör vara skriven på svenska språket.

Förarprovaren bör ha deltagit under minst 40 procent av undervisningstiden.

4 § Följande punkter innebär hinder för att rapportera godkänt förarprov för körkort vid gymnasieskola eller kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå.

1. Godkänt förarprov för aktuell behörighet har redan förrättats vid gymnasieskola eller kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå.
2. Eleven bör på grund av annan omständighet inte rapporteras godkänd.

Allmänna råd

Exempel på omständighet som innebär att eleven inte bör rapporteras godkänd är att eleven inte anses lämplig enligt vad som anges i 3 kap. 5 § körkortslagen (1998:488), använder otillåtna hjälpmedel eller uppträder störande vid prov.

5 § Eleven ska uppnå godkända kunskaper enligt Transportstyrelsens kursplan för respektive behörighet. Elevens utbildning och resultat ska dokumenteras fortlöpande och finnas tillgängligt vid tillsyn.

Dokumentationen ska förvaras enligt Statens skolverks föreskrifter om betygskatalog för gymnasieskolan. För arkivering av dokumentationen ska kommunal gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning tillämpa bestämmelserna i arkivlagen (1990:782).

7 kap. Undantag

1 § Transportstyrelsen medger undantag för förarprov vid Försvarsmakten från kraven i 4 kap. 4 § första stycket.

2 § Transportstyrelsen medger undantag för förarprov vid gymnasieskola eller kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå från kraven i 1 kap. 2 §.

3 § Undantag från dessa föreskrifter prövas av Transportstyrelsen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna författning träder i kraft den 1 april 2011.
2. Bestämmelsen i 1 kap. 2 § andra stycket träder i kraft den 1 juni 2011.
3. Bestämmelsen i 1 kap. 7 §, avseende att ett godkänt förarprov för ny behörighet upphäver ett villkor med begränsning till automatväxlat fordon, träder i kraft den 1 juni 2011.
4. Bestämmelsen i 6 kap. 3 § 7 och 8 ska tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 1 juli 2011.
5. Bestämmelsen i 6 kap. 2 § 8 Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2009:68) om förarprov, gemensamma bestämmelser ska tillämpas på utbildning som påbörjats före den 1 juli 2011.
6. Genom föreskrifterna upphävs
 - a) Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2009:13) om kunskapsprov, behörighet AM, och
 - b) Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2009:68) om förarprov, gemensamma bestämmelser.

På Transportstyrelsens vägnar

STAFFAN WIDLERT

Maria Åkerlund
(Vägrafikavdelningen)